

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

วิถีชีวิตของคนไทยในแต่ละท้องถิ่นมีความแตกต่างกันซึ่งเกี่ยวข้องกับบริบททางสังคมของแต่ละท้องถิ่นเช่นคติความเชื่อทางศาสนา รูปแบบประเพณี วัฒนธรรมที่มีลักษณะเฉพาะของพื้นที่ สอดคล้องกับสภาพแวดล้อม ทั้งภูมิอากาศภูมิประเทศและบริบทอื่นๆ สิ่งเหล่านี้ล้วน เป็นเหตุผลของการสร้างศิลปหัตถกรรมให้มีความลงตัว เป็นเอกภาพสัมพันธ์กับวิถีชีวิต การประกอบอาชีพของคนในสังคมนั้น ดังนั้นศิลปหัตถกรรมเป็นวัตถุประสงค์สร้างความสะดวกสบายทางกายภาพเพื่อให้งานของคนเต็มไปด้วยประสิทธิภาพสูงสุด นอกเหนือจากนั้นยังช่วยสร้างความงามทางสุนทรียภาพให้เกิดขึ้นภายในจิตใจของบุคคลในสังคมนั้นๆด้วย ซึ่งคุณค่าแห่งความงามเหล่านี้ก็จะเกิดขึ้นมาเป็นอันดับสองรองลงมาจากประโยชน์จากการใช้งาน แต่ด้วยกระบวนการผลิตที่ใช้ฝีมือคนสร้างขึ้นและวัสดุที่หาได้ง่ายในพื้นที่เกิดความลงตัวประดิษฐ์สิ่งใหม่ๆขึ้นมาเกิดคุณค่าในตัววัตถุต่างจากวัตถุของระบบโรงงานอุตสาหกรรม ศิลปหัตถกรรมเหล่านี้ไม่ใช่แค่การช่วยให้คนในสังคมสะดวกสบายและเกิดจรรโลงจิตใจเพียงเท่านั้นแต่ยังช่วยสร้างระบบทางเศรษฐกิจให้กับชุมชนอย่างน่าภาคภูมิใจจากการสร้างรายได้ในลักษณะอาชีพเสริมกลายมาเป็นอาชีพหลักของกลุ่มคนในบางกลุ่มได้ด้วย เกิดความเข้มแข็งแก่ชุมชนซึ่งสอดคล้องกับแนวนโยบายของรัฐบาลในการส่งเสริมอาชีพได้อีกทางหนึ่ง

ในพื้นที่รอบลุ่มทะเลสาบสงขลามีการสร้างประดิษฐ์หัตถกรรมมากมายและมีความพิเศษแต่ละชิ้นงาน ตามพื้นที่ต่างๆ จึงควรแก่การส่งเสริมให้เกิดสิ่งใหม่จากรากฐานที่มีอยู่เดิมในชุมชนไม่ว่าจะเป็นรูปแบบ ของหัตถกรรมหรือวัสดุ เทคนิควิธีการในกระบวนการสร้างสรรค์ ดังนั้นอำเภอสิงหนคร ที่มีขอบเขตติดกับทะเลสาบสงขลาที่เป็นพื้นที่ที่มีรูปแบบของหัตถกรรมที่หลากหลาย โดยเฉพาะผลิตภัณฑ์จากไม้ตาล ซึ่งมีลักษณะที่งดงามไม่แพ้ภูมิภาคอื่นเพียงแต่ขาดการผสมผสานหรือการคิดค้นที่ต่อเนื่อง อย่างเป็นระบบ ทำให้รูปแบบเหล่านี้ขาดการพัฒนาต่อเติม ทำให้การผลิตมีแนวโน้มลดลงเพราะปัญหาทางตลาด ความต้องการ และรูปแบบที่มีความซ้ำ กันกับพื้นที่อื่นๆ ซึ่งเป็นเรื่องที่น่าเสียดาย ทั้งที่มีไม้ตาลที่เป็นวัตถุดิบจำนวนมาก ควรจะนำมาใช้ให้ได้ประโยชน์มากกว่านี้ ทำให้โครงการพัฒนารูปแบบผลิตภัณฑ์ไม้ตาลได้คิดที่เข้ามามีส่วนช่วยเหลือชาวบ้านเพื่อพัฒนารูปแบบให้เกิดมุมมองใหม่ๆให้ทันยุคสมัยปัจจุบันเกิดเป็นผลิตภัณฑ์ที่มีคุณภาพและเป็นที่ต้องการของตลาดมากยิ่งขึ้น

1.2 วัตถุประสงค์ของโครงการวิจัย

- 2.1 เพื่อศึกษาประวัติความเป็นมาและวิวัฒนาการของผลิตภัณฑ์ไม้ตาล
- 2.2 เพื่อศึกษาบริบททางสังคมที่มีอิทธิพลต่อการสร้างสรรค์รูปแบบผลิตภัณฑ์ไม้ตาล
- 2.3 เพื่อศึกษากระบวนการผลิต ผลิตภัณฑ์จากไม้ตาล
- 2.4 เพื่อพัฒนากระบวนการการผลิตและพัฒนาารูปแบบผลิตภัณฑ์จากไม้ตาลให้เกิดประโยชน์สูงสุดและมีค่า ความงามและยังคงไว้ซึ่งเอกลักษณ์ของศิลปหัตถกรรมพื้นบ้าน
- 2.5 นำผลการวิจัยและพัฒนา ถ่ายทอดสู่ชุมชน เพื่อ ยกกระดับมาตรฐานคุณภาพ การผลิตสินค้าหัตถกรรมชุมชน สามารถผลิตสินค้าให้ตรงกับความต้องการของผู้บริโภค และเพิ่มมูลค่าสินค้าผลิตภัณฑ์จากไม้ตาลเสริมสร้างและพัฒนาได้

1.3 กรอบความคิด

ในการวิจัยและพัฒนาารูปแบบผลิตภัณฑ์ไม้ตาล เป็นการพัฒนารูปแบบและแนวทางการทำงานที่อาศัยรูปแบบและแนวคิดที่มีอยู่เดิมจากการตั้งสมมติฐานมาตั้งแต่ในอดีต นำมาปรับปรุงต่อยอดจากฐานความคิดและรูปแบบเดิม ให้สอดคล้องกับความต้องการของตลาด และกลุ่มของผู้บริโภคยิ่งขึ้นและสามารถนำเอาผลงานที่วิจัยเผยแพร่ความรู้ไปสู่ชุมชนและสามารถพัฒนาไปใช้ได้จริง นำเอาวัตถุดิบที่มีในชุมชนนำมาใช้ให้เกิดประโยชน์สูงสุด ส่งผลในการสร้างรายได้ให้กับชุมชนมากยิ่งขึ้น

1.4 ขอบเขตของการวิจัย

1. ขอบเขตด้านตัวแปรที่ศึกษา
 - 1.1 ขอบเขตด้านตัวแปรต้น ได้แก่แบบงานผลิตภัณฑ์ไม้ตาล
 - 1.2 ตัวแปรตาม ได้แก่ความพึงพอใจรูปแบบผลงานผลิตภัณฑ์จากไม้ตาลที่ผ่านการพัฒนารูปแบบและเทคนิควิธีการ
2. ขอบเขตด้านประชากรที่ศึกษา
 - 2.1 ประชากรที่เป็นเอกสาร
 - ปรัชญา ปณิธาน วิสัยทัศน์และยุทธศาสตร์ของมหาวิทยาลัยทักษิณ
 - เอกสาร งานวิจัย หนังสือ และบทความ ที่เกี่ยวข้องกับผลิตภัณฑ์จากไม้ตาลและหัตถกรรมท้องถิ่น
 - 2.2 ประชากรผู้ผลิตได้แก่
 - กลุ่มอาชีพที่ผลิตผลิตภัณฑ์จากไม้ตาล

- ผู้บริโภค ได้แก่ คนที่สนใจ แหล่งขายผลิตภัณฑ์ไม้ตาล

2.3 ขอบเขตด้านสถานที่ศึกษา

ได้แก่ ที่ทำการกลุ่มอาชีพผลิตภัณฑ์จากไม้ตาล ในบริเวณพื้นที่รอบกลุ่มทะเลสาบสงขลา
ได้แก่ จังหวัดสงขลา

2.4 ขอบเขตผลิตภัณฑ์ไม้ตาลที่พัฒนารูปแบบ 10 ชิ้น

1.5 นิยามศัพท์เฉพาะที่ใช้ในการวิจัย

1. รูปแบบ หมายถึง สิ่งที่สามารถสัมผัสได้และมองเห็นเป็นรูปร่าง รูปทรง สี วัสดุ ลักษณะผิวเป็นต้น รวมกันเป็น ลักษณะทางกายภาพ หรือรูปลักษณะของผลิตภัณฑ์
2. ประโยชน์ใช้สอย หมายถึง สามารถนำผลิตภัณฑ์ไปใช้ได้จริง และความเหมาะสมในการใช้งานจากผลิตภัณฑ์
3. ด้านการตลาด หมายถึง แรงจูงใจของผลิตภัณฑ์ที่ส่งผลในการตัดสินใจซื้อผลิตภัณฑ์ของผู้บริโภค
4. การพัฒนาหมายถึง การปรับเปลี่ยนแบบรูปแบบ รูปทรงผลิตภัณฑ์จากไม้ตาล โทนสีให้เป็นที่ไปตามความต้องการของผู้บริโภค
5. ศิลปหัตถกรรมหมายถึง สิ่งของเครื่องใช้ที่ผลิตขึ้นด้วยมือเพื่อใช้สอยและประดับตกแต่ง

1.6 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

- 1.ช่วย อนุรักษ์ภูมิปัญญาของท้องถิ่น
- 2.ช่วยสร้างความเข้มแข็งของกลุ่มอาชีพในการผลิตและการตลาดส่งผลให้เกิดรายได้มากยิ่งขึ้น
- 3.ช่วยเสริมสร้างความรู้แก่คนในท้องถิ่น ด้านการจัดการสภาพแวดล้อมทรัพยากรให้เกิดคุณค่าสูงสุด
- 4.ช่วยเพิ่มความรู้ทางการพัฒนารูปแบบและนำเอารูปแบบไปปรับใช้ในการผลิต สร้างสินค้าที่หลากหลายและมีคุณภาพมากยิ่งขึ้น
- 5.สร้างความรู้ความเข้าใจเรื่องประวัติความเป็นมาและบริบททางสังคมของแต่ละพื้นที่ถิ่น ที่มีอิทธิพลต่อการสร้างสรรค์ผลิตภัณฑ์ในชุมชนมากยิ่งขึ้น
- 6.ชุมชนสามารถผลิตผลิตภัณฑ์จากไม้ตาลที่มีคุณภาพและมีลักษณะเฉพาะพื้นถิ่นได้
- 7.สามารถสร้างผลงานให้สอดคล้องกับความต้องการและมีความสอดคล้องกับวิถีชีวิตของคนในปัจจุบันได้